

PROJEKT ZMIZELÍ SOUSEDÉ

Vypracovaly: Košnarová Tereza

Slabá Petra

Zajíčková Jana

ZÁKLADNÍ INFORMACE

- ▣ Projekt Židovského muzea v Praze
- ▣ vyhlášen v roce 1999
- ▣ určený žákům ve věku 12-18 let

- ▣ hlavní úkol: pátrání po susedech, kteří z jejich okolí zmizeli převážně v období 2. světové války

- ▣ projekt má 2 fáze

CÍLE PROJEKTU

- ▣ Samostatné odhalování historie
- ▣ Svobodné zpracování tématu (jasně formulované zadání)
- ▣ Osvojení dovedností:
 - Formulace vlastního názoru
 - Práce s otevřenou otázkou
 - Samostatný přístup
 - Práce s nezprostředkovanými informacemi

I. fáze-Zmizelí sousedé

- ▣ zaměřena obecně po lidech z nejbližšího okolí označených norimberskými zákony jako Židé a jejich osud před, během a těsně po 2. světové válce

ČEHO LZE PROJEKTEM DOSÁHNOUT ?

- ▣ Zprostředkování osobní zkušenosti, zážitku
- ▣ Komunikace mezi generacemi
- ▣ Záchrana dokumentů
- ▣ Vznik originálních výpovědí
- ▣ Společenské ocenění práce studentů

II. fáze-Pocta dětským obětem holocaustu

- vyhlášena v roce 2005
- autorské žákovské a studentské práce zaměřené především na zmizelé židovské spolužáky, děti a mladé lidi z nejbližšího okolí
- na jejich základě vznikají nejrůznější výstupy např. pamětní panely umístěné ve školách.
- Žáci si prohloubí a dokreslí informace získané ve škole, zachrání příběhy, dokumenty a fotografie pro další generaci

POSTUP

- od koordinátora projektu získávají studenti pouze inspiraci - základní text projektu a dotazník, nabídku možností jak k danému tématu přistoupit.
- Informace si hledají sami s malou pomocí učitelů.
- Studenti hledají jména a pokud možno tváře mladých lidí
- Na základě pátrání studentů po zmizelých židovských studentech - kamarádech jejich prarodičů se vrací školám jejich historická identita a dnešním studentům utajená tvář jejich školy v minulosti.

VÝSTUPY

- ▣ Písemné zpracování
- ▣ Webová stránka
- ▣ Panel, plakát, výstava

ROLE JEDNOTLIVÝCH ÚČASTNÍKŮ PROJEKTU

- ▣ Dospělí
 - ◆ Pomoc při zpřístupnění informací

- ▣ Žáci
 - ◆ Zpracování výpovědí pamětníků

- ▣ Vzdělávací a kulturní centrum (VKC)
 - ◆ Pomoc při vytváření sborníků

VÝSLEDEK PRÁCE

- ▣ práce studentů je zveřejněna na webu:

www.zmizeli-sousedede.cz

Ukázka sborníku z Litomyšle

Zmizelí sousedé

Autoři

Dagmar Burdová
 Martin Hubinka
 Vojtěch Jana
 Tereza Jandáčková
 Petr Kašpar
 Štěpán Kotyza
 Radka Kulichová
 Simon Machů
 Václav Machů
 Klára Nováková
 Karolína Osecká
 Dominika Pávková
 Václav Pechanec
 Lenka Šteříková
 Petr Tměj
 Markéta Zrubková

Slovo vedoucí projektu

Když se dnes ohlednu zpět, musím přiznat, že jsem na začátku neměla vůbec tušení, do čeho jsem se to vlastně pustila, když jsem své žáky nacházla pro projekt Vzdělávácho a kulturního centra Židovského muzea v Praze „Zmizelí sousedé“. Věděla jsem, že nemohu mít ambice vytvořit se frakcičtějšími dělní odbornou práci. Čtenáři jsem je ale naučit některým zásadám vědeckého bádání, jako je shromažďování faktů, jejich třídění a kritické hodnocení. Zdálo se mi ideální vyvinít i tomu téma holocaustu, na nějž stálo, ac téměř ledovat let po válce, narizím.

Techné přípravě bodovi scénář projektu odnesly už zpronek posudek. Další koncepce se pak hrotila po částech spolu s postupujícím pátiáním. Každých pár týdnů bylo zkrátka všlechno jinak. Kde jsme zduilivě narazili na „zlatoú žila“, ukázali se být jen opušnilá zrnka, jiné z hlubiny zasvítily nadšený magnet. Myslim, že všichni si už dovedeme představit, co si čtli čitatelkové.

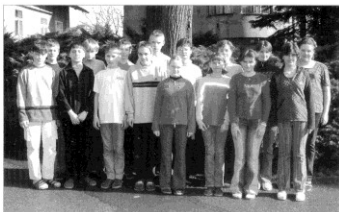
Pro konečnou prezentaci výsledků naší společné práce jsem zvolila formu přiběhů. Vyprávějí o lidech, kteří v mstěch nám dítvéne zmizeli žili, chodili do školy i do tanečních, obchodovali a ze dne na den bez divodu a viny zmizeli, aby se už nikdy neobjevili.

Tato forma nám zároveň poskytuje jakési alibi. Dopřítat se pravdy není snadné a i určitosti tvrdit něco, co se opírá o příliš tlaké paměti, není lehčé. Naši pamětníci si často v vzájemné odpovědi, na čem se shodli, nepovírali archív. Smazali jsme se všechny údaje, ověřit z několika stran. Ale jestli se mezi čtenáři najde někdo, a nepochybně ano, kdo víá věci jinak, můžeme ho jen požádat, aby své vzpomínky zpracoval a odevzdal, stejné jako čimne i my, do archívu Židovského muzea v Praze.

Děkují svým žákům, členům badatelského týmu, za nařzení a pečlivost, se kterými se realizace projektu ujali. Jejich rodicům patří dík za pochopení, bez něhož bychom se neobešli, a ředitelství naší školy. Základní školy na Zámecké ulici v Litomyšli, za vřelost a toleranci.

Svému manželovi pak děkují za nekonečnou trpělivost.

Dagmar Burdová

Sborník vzpomínek na litomyšlské židy
 sebranych žáky Základní školy Zámecká Litomyšl

7

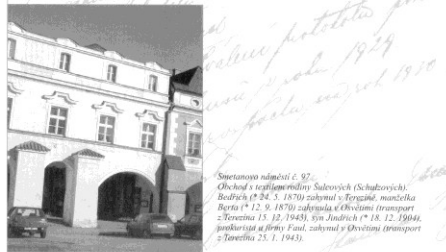
Ráno 3. prosince 1942 odjeli všichni litomyšlské židé (ještě tři dny zůstala třicetletá rodina pana Freye, správce obce), kteří se předtím shromáždili i se zvonazou u synagogy, z místního nádraží vlakem do Pardubic. Odhad 5.12. transportem C1 486 do Terezína. Pro některé to byla cílová stanice, jiní pokračovali po čase na východ, do Osvětimi. Později bratři z nich měli štěstí. Holocaust přežili. Často jako jedini z rodiny.

V Litomyšli po nich zůstaly domy, zařízení školy, předměty denní potřeby a vzpomínky. A také dvě lokality, které jsou tradičně se židovstvím spojovány: synagoga a hřbitov.

Dagmar Burdová

Olga a Robert (zvaný Bobota) Löwingerová děti ze smilovského manželství majitele obuvnické továrny Kohraba. Robert (*28. 8. 1928) zahynul v Osvětimi transportem z Terezína 28. 9. 1944). Olga válkou přežila.

10

Synagoga

Stará synagoga v Litomyšli byla začala 26. květnem 1909 stavěti Antonim Bebovi, vznikla podle projektu architekta a stavitele Čenka O. Sluka z Vysokého Mýta. Zadána jí irreligická nábožanská obec v Litomyšli a rozhodla, že za ni zaplatí 24 500 Kč.

Na parcelě č. 298 se stavělo asi jeden rok, nakonec budova stála 46 000 Kč.

Synagoga byla v románsko-mauerkenté slohu. Měla hlavní loď, přední a dvě věže. Na základy byl použitý lomový kámen, nad zemi cihly. Tloušťka zdí se pohybovala od 80 cm do 120 cm. Uvnitř bylo několik druhů dlažeb, na ploše svatozátkové bylo dlažba mozaiková, kamenná čisti byla z pískovce (bořického a budějovického).

První světová válka synagogu nepokodila, ale druhá ano. Neví ovšem známo, jak moc. Po roce 1945 byla budova velmi dobře opravena. V 50. letech v ni bylo akvárium stavebního materiálu. V letech 1956-57 tam byl výprodej purtiového zboží. Tehdy už většinou vybavení v synagoge chybělo (podle údajů pani Jeničkové z Budařova).

Bourání začalo v roce 1968. Zápisy o tom, za jakých okolností došlo k bourání, v archívech nejsou.

Václav Pechanec

Pramen: Dana Christmannová - Synagoga v Litomyšli. I. část (terminální práce 1994/95), Škola restaurování a konzervačních technik Litomyšl

13

Příběh o opravdovém přátelství

Příběh o matce a dceři

Příběh o rozvodu a svatbách

DĚKUJEME ZA POZORNOST

